

UZASADNIENIE

Przedmiotowy projekt ustawy zmienia ustawę z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej (Dz. U. Nr 35, poz. 217 i Nr 99, poz. 666).

Zmiany ww. ustawy, zaproponowane w przedmiotowym projekcie ustawy o zmianie ustawy o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej oraz o zmianie innych ustaw, są związane:

- 1) ze stosowaniem od dnia 1 stycznia 2008 r. znowelizowanych przepisów dotyczących płatności do upraw roślin energetycznych, zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) nr 270/2007 z dnia 13 marca 2007 r. oraz rozporządzeniem Komisji (WE) nr 993/2007 z dnia 27 sierpnia 2007 r. zmieniającym rozporządzenie Komisji (WE) nr 1973/2004 z dnia 29 października 2004 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003 w odniesieniu do systemów wsparcia przewidzianych w tytułach IV i IVa tego rozporządzenia oraz wykorzystania odlegowanych gruntów do produkcji surowców (Dz. Urz. UE L 345 z 20.11.2004, str. 1, z późn. zm.);
- 2) z wejściem w życie od dnia 1 stycznia 2008 r. przepisów dotyczących nowych płatności, tj. płatności do owoców miękkich (truskawki, maliny) oraz płatności do pomidorów, zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady (WE) nr 1182/2007 z dnia 26 września 2007 r. zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników oraz zmieniające rozporządzenia: (EWG) nr 2019/93, (WE) nr 1452/2001, (WE) nr 1453/2001, (WE) nr 1454/2001, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 1251/1999, (WE) nr 1254/1999, (WE) nr 1673/2000, (EWG) nr 2358/71 i (WE) nr 2529/2001 (Dz. Urz. UE L 270 z 21.10.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 40, str. 269, z późn. zm.) oraz wykonujących je rozporządzeń: rozporządzenia Komisji (WE) nr 1548/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1973/2004,

i rozporządzenia Komisji (WE) nr 1550/2007 z dnia 20 grudnia 2007 r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 796/2004;

- 3) z wejściem w życie od dnia 1 stycznia 2008 r. projektowanych przepisów rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1782/2003 dotyczących zobligowania państwa członkowskiego do ustalenia dnia, w którym grunty, których dotyczy wnioski o przyznanie płatności, powinny być w posiadaniu rolnika (zmiana art. 143b tego rozporządzenia);
- 4) z potrzebą wprowadzenia w przepisach o płatnościach zmian o charakterze systemowym, tj. wprowadzenia nowego mechanizmu pomocowego – pomocy krajowej do kosztów związanych z założeniem upraw plantacji trwałych na obszarach będących przedmiotem wniosku o przyznanie pomocy z tytułu upraw roślin energetycznych (rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2006 z dnia 19 grudnia 2006 r.);
- 5) z koniecznością korekty obowiązujących przepisów, mając na uwadze wnioski wyciągnięte z dotychczasowej praktyki ich stosowania.

W projekcie zaproponowano zmiany w związku z nowelizacją przepisów rozporządzenia Komisji nr 1973/2004. Rozporządzenie to zostało zmienione:

- 1) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 270/2007 z dnia 13 marca 2007 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1973/2004 ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003 w odniesieniu do systemów wsparcia przewidzianych w tytułach IV i IVa tego rozporządzenia oraz wykorzystania odłogowanych gruntów do produkcji surowców (Dz. Urz. UE L 75 z 15.3.2007, str. 8);
- 2) rozporządzeniem Komisji (WE) nr 993/2007 z dnia 27 sierpnia 2007 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1973/2004 ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003 w odniesieniu do systemów wsparcia przewidzianych w tytułach IV i IVa tego rozporządzenia oraz wykorzystania gruntów odłogowanych do produkcji surowców (Dz. Urz. UE L 222 z 28.8.2007, str. 10).

W związku z wprowadzonymi zmianami w rozporządzeniu nr 1973/2004, w projekcie ustawy zaproponowano:

- 1) zmiany w stosunku do dotychczasowych zasad przyznawania płatności do upraw roślin energetycznych, polegające w szczególności na:
  - a) zmianie podziału kompetencji między Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz Agencją Rynku Rolnego w zakresie przyjmowania dokumentów od wnioskodawców i innych podmiotów (art. 1 pkt 9 projektu),
  - b) ustaleniu krajowego systemu kontroli wielkości zbiorów roślin energetycznych, dla których nie określono plonu reprezentatywnego, zarówno wykorzystywanych w gospodarstwie jak i dostarczanych pierwszej jednostce przetwórczej albo podmiotowi skupującemu (art. 1 pkt 11 projektu);
- 2) zmiany odesłań do przepisów rozporządzenia nr 1973/2004 (zmiana numeracji przepisów);
- 3) zmiany przepisów karnych w związku z wejściem w życie nowych regulacji odnośnie wymagań podstawowych, pochodnych i podporządkowanych, zgodnie z art. 32 rozporządzenia nr 1973/2004 (art. 1 pkt 42-44 projektu).

Ze względu na wprowadzenie nowych płatności bezpośrednich istnieje potrzeba zmiany tytułu ustawy zgodnie z przepisem art. 1 pkt 1 projektu.

W projekcie ustawy zaproponowano, aby minister właściwy do spraw rynków rolnych oraz Prezes Agencji Rynku Rolnego ogłaszali listę zatwierdzonych podmiotów skupujących oraz zatwierdzonych pierwszych jednostek przetwórczych, podając m.in. NIP, REGON oraz, w przypadku gdy podmiotem jest osoba fizyczna – PESEL (art. 1 pkt 13 projektu). Podawanie tych danych do wiadomości publicznej jest niezbędne dla rolnika, który musi posiadać informacje dotyczące podmiotu, z którym ma zawrzeć umowę kontraktacyjną na dostawę roślin energetycznych. W szczególności PESEL ułatwi rolnikom zweryfikowanie tożsamości podmiotu, który znajduje się na liście zatwierdzonych podmiotów.

W związku z reformą wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw, mającą na celu:

- 1) zwiększenie konkurencyjności sektora,

2) ograniczenie wahań dochodów producentów wynikających z wystąpienia kryzysów na rynku,

3) zwiększenia spożycia owoców i warzyw

– od dnia 1 stycznia 2008 r. w Polsce zastosowanie będą miały przepisy rozporządzenia Rady (WE) nr 1182/2007 z dnia 26 września 2007 r. zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1782/2003 z dnia 29 września 2003 r. ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników oraz zmieniającego rozporządzenia: (EWG) nr 2019/93, (WE) nr 1452/2001, (WE) nr 1453/2001, (WE) nr 1454/2001, (WE) nr 1868/94, (WE) nr 1251/1999, (WE) nr 1254/1999, (WE) nr 1673/2000, (EWG) nr 2358/71 i (WE) nr 2529/2001 (Dz. Urz. UE L 270 z 21.10.2003, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 40, str. 269, z późn. zm.), umożliwiające udzielenie wsparcia ze środków wspólnotowych producentom sektora owoców i warzyw (art. 1 pkt 7 lit. d projektu).

Wprowadzenie płatności do owoców miękkich przeznaczonych do przetwórstwa poprawi dochodowość gospodarstw rolnych zajmujących się tą dziedziną produkcji.

Produkcją owoców miękkich do przetwórstwa w Polsce zajmują się głównie gospodarstwa niewielkie, rodzinne, położone w regionach, gdzie nie ma alternatywnych źródeł zarobkowania. W związku z tym produkcja malin i truskawek to główne źródło dochodów dla tych gospodarstw rolnych. Ponadto, w ostatnich latach, w krajach Unii Europejskiej notuje się zwiększony import owoców miękkich spoza Wspólnoty (Chiny, Maroko), co w powiązaniu z rosnącymi kosztami produkcji znacząco wpływa na spadek cen tych produktów.

Rolnikowi, któremu przysługiwać będzie pomoc, o której mowa w art. 110v ust. 3 rozporządzenia nr 1782/2003, zwana „pomocą wspólnotową”, w maksymalnej wysokości 230 euro/ha, przyznawać się będzie ze środków budżetowych również pomoc krajową. Łączna kwota pomocy (wspólnotowej i krajowej) nie może przekroczyć 400 euro na hektar powierzchni objętej pomocą, zgodnie z art. 110v ust. 4 rozporządzenia nr 1782/2003. Przyznana pomoc zwiększy

możliwości inwestycyjne gospodarstw rolnych, przyspieszy proces ich modernizacji, dostosowania do zmieniających się potrzeb rynkowych oraz poprawi konkurencyjność na rynku zewnętrznym.

Warunkiem uzyskania płatności do owoców miękkich będzie zawarcie umowy o przetwórstwo. Ponadto, jeżeli producenci owoców miękkich są członkami grup lub organizacji producentów, która działa jako zatwierdzony przetwórcza owoców miękkich, wówczas umowę zastępuje się zobowiązaniem do dostawy.

W projekcie ustawy proponuje się powierzyć Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przyznawanie płatności do owoców miękkich polegające na „obsłudze” wniosków o przyznanie płatności, kontroli wnioskodawców oraz wypłacie tej płatności (art. 1 pkt 6 projektu).

Ponadto, proponuje się, aby dyrektor oddziału regionalnego ARiMR, właściwy ze względu na siedzibę przetwórcy owoców miękkich lub skupującego owoce miękkie, wydawał decyzje w sprawach:

- 1) zatwierdzania skupującego owoce miękkie oraz zatwierdzania przetwórcy owoców miękkich;
- 2) cofnięcia zatwierdzenia skupującemu owoce miękkie oraz przetwórcy owoców miękkich (art. 1 pkt 6 projektu).

Procedura zatwierdzania skupującego owoce miękkie oraz przetwórcy owoców miękkich będzie częścią schematu pomocowego dla producentów truskawek lub malin oraz będzie funkcjonować analogicznie do istniejącej procedury zatwierdzania podmiotu skupującego lub pierwszej jednostki przetwórczej w schemacie pomocowym do upraw roślin energetycznych.

W wyniku reformy rynku owoców i warzyw nastąpiła zmiana dotychczas funkcjonującego systemu wsparcia dla producentów pomidorów przeznaczonych do przetwórstwa. Płatności zostały oddzielone od produkcji, tzn. ich otrzymywanie nie jest uzależnione od prowadzenia produkcji. Jest to kontynuacja reformy WPR z Luksemburga z 2003 r., gdzie wprowadzono zasadę oddzielenia płatności bezpośrednich od produkcji.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady nr 1182/2007 zmieniającym rozporządzenie nr 1782/2003, państwa członkowskie miały możliwość:

- włączenia dotychczasowej płatności do pomidorów (6,7 mln euro w Polsce) do ogólnej koperty krajowej JPO (ang. SAPS), co oznaczałoby, że płatności te byłyby wypłacane do całkowitej powierzchni objętej jednolitą płatnością obszarową; oznaczałoby to, że płatność JPO zwiększyłaby się zaledwie o ok. 0,50 euro/ha (czyli ok. 2 zł/ha),
- stosowania w okresie przejściowym (do końca 2011 r.) częściowego (do 50%) powiązania płatności z produkcją lub
- całkowitego oddzielenia płatności do pomidorów od produkcji i przyznawania jej producentom, którzy w wybranym okresie historycznym dostarczali pomidory do przetworzenia.

Zgodnie z ustaleniami podjętymi w ramach konsultacji z producentami pomidorów, w projekcie ustawy zaproponowano, aby wsparcie to było udzielane jako oddzielna płatność z tytułu owoców i warzyw, o której mowa w art. 143bb ust. 1 rozporządzenia nr 1782/2003, oraz aby płatność ta była całkowicie oddzielona od produkcji. Ponadto, po przedmiotowych uzgodnieniach zaproponowano, aby płatność do pomidorów przyznawana była do ilości pomidorów dostarczonych do przetwórstwa w roku gospodarczym 2006/2007. Podstawą przyznania tej płatności będzie masa netto pomidorów dopuszczonych do przetworzenia, określana na podstawie świadectwa dostawy owoców i warzyw do przetwórstwa, na rok gospodarczy 2006/2007, która znajduje się w posiadaniu Agencji (art. 1 pkt 22 projektu).

Ustalenia okresu reprezentatywnego (rok gospodarczy 2006/2007) dokonano zgodnie z art. 143bb rozporządzenia nr 1782/2003 (załącznik VII pkt M podpunkt pierwszy).

W związku z tym, że Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ma doświadczenie w przyznawaniu pomocy plantatorom pomidorów, w przedmiotowym projekcie proponuje się powierzyć tej Agencji przyznawanie tych płatności – zarówno „obsługę” wniosków o przyznanie płatności, kontrolę wnioskodawców jak i wypłatę płatności (art. 1 pkt 5 i 6 projektu).

Ponadto, w projekcie ustawy zaproponowano zmianę przepisów w oparciu o projektowaną zmianę przepisów art. 143b rozporządzenia Rady nr 1782/2003. Zmiany te będą obowiązywać od stycznia 2008 r., a zostały

uchwalone przez Radę Ministrów Rolnictwa UE w dniu 21 stycznia 2008 r. W związku z tym zachodzi konieczność uwzględnienia ich w obecnie projektowanej zmianie ustawy o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej. W wykonaniu zmienionych przepisów rozporządzenia Rady nr 1782/2003 w projekcie ustawy zaproponowano, aby jednolita płatność obszarowa przysługiwała tym rolnikom, którzy byli w posiadaniu gruntu rolnego wchodzącego w skład gospodarstwa rolnego kwalifikującego się do objęcia płatnością na dzień 31 maja danego roku (jest to ostatni dzień dokonywania zmian we wniosku). Na tych samych zasadach przyznawane będą płatności uzupełniające, ponieważ przysługują one rolnikowi, który w danym roku spełnia warunki do przyznania jednolitej płatności obszarowej (art. 1 pkt 7 lit. a projektu).

W związku ze zmianą przepisów rozporządzenia nr 1782/2003 w projekcie zaproponowano skreślenie art. 21 ustawy. Przepis ten regulował możliwość przejęcia płatności przez osobę, która po złożeniu wniosku przez przekazującego przejęła posiadanie całego gospodarstwa rolnego. Według obecnie obowiązujących przepisów, płatności otrzyma osoba, która posiadała gospodarstwo na dzień 31 maja danego roku, nawet jeżeli po tym dniu nastąpi przeniesienie posiadania gospodarstwa.

Powyższa propozycja pociąga za sobą ponadto konieczność dokonania zmian w przepisach regulujących przyznanie płatności spadkobiercy zmarłego rolnika (art. 1 pkt 19 projektu). Regulacja ta ma na celu określenie procedury przyznania płatności spadkobiercy, w zależności od rodzaju tych płatności.

W celu uniknięcia przyznania płatności osobie nieuprawnionej, w projekcie, tak jak to było w dotychczasowym stanie prawnym, proponuje się, aby kierownik biura powiatowego ARiMR wydawał decyzję po złożeniu przez spadkobiercę prawomocnego postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku.

W związku ze zmianą przepisów art. 6 ust. 3 rozporządzenia nr 1782/2003, w projekcie ustawy zaproponowano uchylenie regulacji, zgodnie z którą zmniejszeń, o których mowa w art. 66 rozporządzenia nr 796/2004, nie stosuje się, jeżeli kwota zmniejszenia poszczególnych płatności obszarowych, płatności cukrowej albo płatności do pomidorów nie byłaby większa niż równowartość

kwoty 50 euro przeliczonej na złote według kursu euro ustalonego zgodnie z art. 3 rozporządzenia nr 1913/2006. Naruszenie, pomimo którego nie zastosowano zmniejszeń, byłoby przedmiotem kontroli w roku następującym po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności obszarowych, płatności cukrowej lub płatności do pomidorów (art. 1 pkt 34 projektu).

Uwzględniając art. 73 ust. 8 rozporządzenia Rady nr 796/2003, w projekcie ustawy zaproponowano, aby Prezes ARiMR odstępował od ustalania kwot nienależnie lub nadmiernie pobranych płatności obszarowych, płatności cukrowej lub płatności do pomidorów w przypadku gdy kwota każdej z tych płatności nie jest wyższa od kwoty stanowiącej równowartość 50 euro przeliczonej na złote według kursu euro ustalonego zgodnie z art. 3 rozporządzenia nr 1913/2006. Przepisy wspólnotowe zezwalają, aby nie odzyskiwanie dotyczyło również odsetek od tych kwot, jeżeli prawo krajowe na to zezwala. Poprzednio, kwota ta wynosiła 10 euro, a regulacja nie obejmowała nowych płatności, tj. płatności do pomidorów oraz do owoców miękkich.

Polska przyjęła narodowe cele wskaźnikowe, które zakładają osiągnięcie 7,5% udziału energii wytwarzanej w źródłach odnawialnych do 2010 r. W polskich warunkach uprawy roślin na biomasę stanowią główny czynnik produkcji energii odnawialnej. Ponadto, uprawa roślin energetycznych przyczynia się do wykorzystania zasobów ludzkich na obszarach wiejskich oraz produkcji energii przyjaznej środowisku. Dlatego też, w projekcie ustawy proponuje się wprowadzić nowy mechanizm pomocowy na podstawie art. 90a rozporządzenia Rady nr 1782/2003, polegający na udzieleniu rolnikowi pomocy finansowej z budżetu krajowego na zakładanie upraw plantacji trwałych na cele energetyczne (art. 1 pkt 26 projektu).

Proponuje się, aby pomoc ta przysługiwała, jeżeli plantacja została założona nie wcześniej niż 1 września 2007 r. i obejmuje obszar co najmniej 1 ha. Pomoc ta będzie przyznawana do 50% zryczałtowanych kosztów związanych z założeniem plantacji. Łącznie w danym roku pomoc będzie przyznawana rolnikowi do powierzchni nie większej niż 100 ha.

W projekcie proponuje się, aby minister właściwy do spraw rynków rolnych określał, w drodze rozporządzenia, rodzaje roślin objętych pomocą oraz

zryczałtowane koszty związane z założeniem danej plantacji w przeliczeniu na 1 ha tej plantacji. Ponadto proponuje się, aby w rozporządzeniu tym minister mógł określić szczegółowe warunki lub szczegółowy tryb przyznawania pomocy. Wysokość pomocy do plantacji trwałych, określoną w procentach, przysługującą w danym roku, będzie określał minister właściwy do spraw rynków rolnych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych.

Proponuje się, aby sprawy związane z obsługą i wypłatą pomocy finansowej na zakładanie plantacji trwałych upraw na cele energetyczne prowadziła Agencja Rynku Rolnego.

Wprowadzenie przepisów dotyczących przyznawania pomocy krajowej na założenie upraw trwałych na obszarach będących przedmiotem wniosku o przyznanie pomocy z tytułu upraw roślin energetycznych nada większe znaczenie trwałym uprawom roślin energetycznych oraz dostarczy bodźca, który spowoduje wzrost produkcji tych roślin. Wprowadzenie takiego systemu pomocowego umożliwi rozporządzenie Rady (WE) nr 2012/2006 z dnia 19 grudnia 2006 r. zmieniające i poprawiające rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 ustanawiające wspólne zasady dla systemów wsparcia bezpośredniego w ramach wspólnej polityki rolnej i ustanawiające określone systemy wsparcia dla rolników oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1698/2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 384 z 29.12.2006, str. 8).

Mając na uwadze wnioski wyciągnięte z praktyki stosowania przepisów ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej zaproponowano zmiany w celu doprecyzowania istniejących uregulowań, których interpretacja budziła wątpliwości.

W celu nadania większej rangi przepisom dotyczącym płatności uzupełniającej do uprawy chmielu, a także nadania im trwałego charakteru, proponuje się przenieść uregulowania zawarte w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2007 r. w sprawie rodzajów roślin objętych płatnością uzupełniającą oraz szczegółowych warunków i trybu przyznawania tej płatności

(Dz. U. Nr 46, poz. 309 i Nr 69, poz. 462), dotyczące płatności uzupełniającej do uprawy chmielu do projektowanej ustawy (art. 1 pkt 7 lit. b projektu). Tak jak w 2007 r. część płatności do uprawy chmielu będzie przyznawana na podstawie danych historycznych rolnikom, którym przyznano tę płatność w 2006 r., a pozostała część będzie przyznawana na podstawie wnioskowanej powierzchni z danego roku. Rolnikom, którzy nie wnioskowali o przyznanie płatności uzupełniającej do uprawy chmielu w 2006 r., zostanie przyznana tylko ta część płatności, która nie jest powiązana z okresem historycznym.

Uwzględniając dotychczasową praktykę w stosowaniu przepisów, w projekcie upoważniono Agencję Rynku Rolnego do określenia wzorów rejestrów na podstawie szczegółowych wymagań określanych przez ministra właściwego do spraw rynków rolnych, w drodze rozporządzenia (art. 1 pkt 14 projektu).

W projekcie zmodyfikowano na korzyść rolnika przepisy dotyczące przyznawania pomocy *de minimis* dla rolników uprawiających rzepak na cele energetyczne (art. 1 pkt 8 projektu). Zaproponowano, aby pomoc ta była przyznawana do powierzchni uprawy rzepaku objętej wnioskiem o przyznanie płatności do upraw roślin energetycznych i spełniającej warunki do przyznania tej płatności. Zatem powierzchnia ta nie podlegałaby redukcji w związku z przekroczeniem maksymalnej gwarantowanej powierzchni upraw roślin energetycznych ustalonej we Wspólnocie na poziomie 2 mln ha, a która dotyczy powierzchni uprawy roślin energetycznych wspieranych ze środków wspólnotowych.

W związku z dotychczas zdobytymi doświadczeniami w zakresie wypłaty płatności w projekcie zaproponowano, aby należności ustalone w decyzji w sprawie przyznania płatności obszarowych, płatności cukrowej oraz płatności do pomidorów nie mogły być przedmiotem umowy przeniesienia wierzytelności na osobę trzecią (przelew), o której mowa w przepisach Kodeksu cywilnego (art. 1 pkt 38 projektu).

Proponuje się, aby minister właściwy do spraw rolnictwa, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych, określał corocznie, w drodze rozporządzenia, również stawkę jednolitej płatności obszarowej. Potrzeba ta wynika z faktu, że do tej pory rolnicy nie znali wysokości stawki

jednolitej płatności obszarowej, gdyż nie była ona ogłaszana w żadnym polskim akcie prawnym, a jedynie w decyzji Komisji Europejskiej zatwierdzającej krajowe uzupełniające płatności bezpośrednie (ang. CNDP). Do tej pory minister określał jedynie stawki płatności uzupełniających dla poszczególnych upraw (art. 1 pkt 16 projektu).

Ponadto, w projekcie ustawy zaproponowano możliwość przyznania płatności cukrowej oraz płatności do pomidorów wnioskującemu o te płatności również do ilości posiadanej w okresie referencyjnym przez małżonka wnioskującego o płatność, nawet jeżeli osoby te nie pozostawały w tym czasie w związku małżeńskim. Taką samą zasadę przyjęto wobec spadkodawcy wnioskującego o te płatności. Szczegółowe warunki oraz tryb przyznawania płatności obszarowych, płatności cukrowej, płatności do pomidorów oraz pomocy do rzepaku, w tym szczegółowe warunki i tryb przyznawania tych płatności i tej pomocy spadkobiercy lub małżonkowi rolnika lub przejmującemu gospodarstwo zostaną określone w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw rolnictwa (art. 1 pkt 21 i 22 projektu).

W przypadku przekroczenia wielkości środków finansowych (kopert krajowych), przewidzianych dla Rzeczypospolitej Polskiej dla poszczególnych rodzajów płatności, lub w wyniku przekroczenia przewidzianej dla Rzeczypospolitej Polskiej wielkości powierzchni gruntów, ilości roślin lub produktów rolnych, które mogą być objęte danym rodzajem płatności, należy zgodnie z przepisami Unii Europejskiej dotyczącymi płatności obszarowych, płatności cukrowej lub płatności do pomidorów dokonać zmniejszenia (redukcji) kwoty danego rodzaju płatności, jej stawki lub podstawy do jej ustalenia (art. 1 pkt 22 projektu).

W związku ze zmianą przepisów rozporządzenia nr 1973/2004 proponuje się w art. 34 uchylić ust. 2 dotyczący upoważnienia ministra właściwego do spraw rynków rolnych do określenia zakresu i metod kontroli wykorzystania i przetwarzania roślin energetycznych na cele energetyczne w gospodarstwie. W obecnie obowiązujących przepisach rozporządzenia nr 1973/2004 brak jest upoważnienia dla państwa członkowskiego do uregulowania przedmiotowego zagadnienia.

Aby umożliwić stosowanie zmniejszeń (redukcji), państwo członkowskie powinno określić zasady ich dokonywania. Na państwie członkowskim spoczywa więc obowiązek wskazania organu ustalającego wielkość zmniejszenia tych płatności oraz tryb dokonania zmniejszenia płatności przypadającej na każdego rolnika (projektowany art. 24b zmienianej ustawy).

Mechanizm dokonywania takiego zmniejszenia (redukcji) powinien uwzględniać poszczególne etapy postępowania w sprawie przyznania płatności, które wszczyna się na podstawie wniosku o przyznanie płatności. Należy mieć na uwadze, że powyższe zmniejszenie może nastąpić przed lub po wydaniu decyzji w sprawie przyznania płatności oraz przed lub po jej wypłaceniu. Odzyskanie nadpłaconych płatności jest dokonywane w trybie przepisów art. 73 rozporządzenia nr 796/2004.

W projekcie ustawy zmodyfikowano regulacje dotyczące nakładania kar. Dodano przepisy o nakładaniu kar na zatwierdzonych przetwórców lub skupujących owoce miękkie, w związku z dodaniem regulacji o płatnościach do owoców miękkich. Ponadto, rozdzielono przepisy karne na „kary wspólnotowe” (art. 45 zmienianej ustawy) oraz kary nakładane w ramach przepisów krajowych (art. 45a zmienianej ustawy). „Kary wspólnotowe” zmodyfikowano w związku z wejściem w życie nowych regulacji odnośnie wymagań podstawowych, pochodnych i podporządkowanych, zgodnie z art. 32 rozporządzenia nr 1973/2004. Wysokość kary pieniężnej, w przypadku „kar wspólnotowych”, nie może przekroczyć równowartości zabezpieczenia (60 euro/ha), które podlegałyby przypadkowi zgodnie z przepisami rozporządzenia nr 1973/2004 i rozporządzenia Komisji (EWG) nr 2220/85 z dnia 22 lipca 1985 r. ustanawiającego wspólne szczegółowe zasady stosowania systemu zabezpieczeń w odniesieniu do produktów rolnych (Dz. Urz. Polskie wydanie specjalne, rozdział 3, tom 6, str. 186-192). W projekcie zaproponowano, aby wysokość kary pieniężnej, w przypadku „kar krajowych”, nie przekroczyła kwoty 10 000 zł, co stanowi równowartość podwójnej maksymalnej wysokości grzywny, określonej w Kodeksie wykroczeń. Wysokość kary została ustalona na takim poziomie, aby zapewnić skuteczność przestrzegania przepisów ustawy przez podmioty skupujące oraz pierwszych przetwórców.

W art. 2 projektu zaproponowano możliwość proporcjonalnego zmniejszenia kwoty płatności cukrowej za rok 2006.

Stosownie do brzmienia ust. 2, w załączniku nr VII lit. K do rozporządzenia Rady (WE) nr 1782/2003, w przypadku gdy suma płatności cukrowych przypadających na każdego rolnika przekracza w państwie członkowskim pułap określony w tym rozporządzeniu, kwota przypadająca na każdego rolnika jest proporcjonalnie zmniejszana.

Na podstawie projektowanych przepisów będzie możliwe odzyskanie nadpłaconych płatności cukrowych za 2006 r. W roku tym rolnikom w Rzeczypospolitej Polskiej została przyznana i wypłacona płatność cukrowa w kwocie przekraczającej pułap określony dla Rzeczypospolitej Polskiej na rok 2006 w tabeli I w ust. 2 w załączniku nr VII lit. K do rozporządzenia nr 1782/2003. W związku z tym, rolnicy w Rzeczypospolitej Polskiej uzyskali wyższe jednostkowe stawki płatności, niż rolnicy w pozostałych państwach UE, co spowodowało zakłócenie warunków konkurencji na jednolitym rynku. Zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej odzyskanie nadpłaconych płatności cukrowych powinno odbyć się w trybie przepisów art. 73 rozporządzenia nr 796/2004.

Proponuje się, aby kierownik biura powiatowego ARiMR ustalał kwotę zmniejszenia płatności cukrowej, za rok 2006 z tytułu proporcjonalnego zmniejszenia kwoty płatności cukrowej przyznanej za rok 2006 każdemu rolnikowi lub jego spadkobiercy, w decyzji o przyznaniu tej płatności za rok 2007. Po dokonaniu takiego zmniejszenia kwota płatności cukrowej za 2007 r. zostanie pomniejszona o kwotę do zwrotu z tytułu opisanego zmniejszenia.

Natomiast w przypadku gdy kwota płatności cukrowej przypadającej rolnikowi za rok 2006 nie została jeszcze przyznana, kierownik biura powiatowego ARiMR, na podstawie wielkości określonej przez ministra właściwego do spraw rolnictwa w drodze rozporządzenia, ustala kwotę zmniejszenia płatności cukrowej za rok 2006 z tytułu proporcjonalnego zmniejszenia kwoty płatności cukrowej w decyzji o przyznaniu tej płatności za rok 2006. Wówczas, kwotę płatności cukrowej za 2006 r. wypłaca się pomniejszoną o kwotę do zwrotu z tytułu powyższego zmniejszenia.

Jeżeli rolnikowi lub jego spadkobiercy nie przyznaje się płatności cukrowej za rok 2007, kwotę zmniejszenia płatności cukrowej z tytułu proporcjonalnego zmniejszenia kwoty płatności cukrowej, przyznanej za rok 2006 każdemu rolnikowi lub jego spadkobiercy, kierownik biura powiatowego ARiMR ustala z urzędu, w drodze odrębnej decyzji, i nakazuje zwrot kwoty przypadającej do zwrotu z tytułu tego zmniejszenia na rachunek bankowy ARiMR.

W projekcie zaproponowano ponadto regulacje dotyczące:

- 1) zachowania w mocy przepisów wykonawczych wydanych na podstawie wymienionych w projekcie przepisów ustawy z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej, do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych, jednak nie dłużej niż przez 2 lata (art. 3 ust. 2 projektu) od dnia wejścia w życie ustawy;
- 2) stosowania przepisów dotychczasowych do postępowań w sprawach przyznania płatności lub płatności cukrowej, wszczętych i niezakończonych decyzją ostateczną do dnia wejścia w życie ustawy (art. 3 ust. 1 projektu);
- 3) sytuacji prawnej producentów oraz przetwórców owoców i warzyw, jeżeli nie zakończono decyzją ostateczną postępowań w sprawach udzielenia im pomocy finansowej albo w sprawach zatwierdzania (art. 4 projektu);
- 4) określenia terminu stosowania przepisów o wnioskach w sprawie przyznania płatności składanych w formie elektronicznej – od dnia 15 marca 2011 r. (art. 8 projektu);
- 5) utraty mocy prawnej ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o organizacji rynku przetworów owocowych i warzywnych (Dz. U. Nr 62, poz. 572 oraz z 2005 r. Nr 10, poz.64) (art. 10 projektu).

W art. 4 w ust. 2 projektu ustawy zaproponowano, aby zostały umorzone wszczęte i niezakończone decyzją ostateczną postępowania w sprawach zatwierdzania przetwórców i wstępnie uznanych grup i organizacji producentów owoców i warzyw oraz zrzeszeń organizacji producentów owoców i warzyw, działających jako przetwórcy oraz przeprowadzania kontroli dotyczących zasadności zatwierdzania i wypłacania pomocy finansowej w zakresie organizacji rynku przetworów owocowych i warzywnych. Postę-

powania takie, w związku z utratą mocy przepisów o organizacji rynku przetworów owocowych i warzywnych, są bezprzedmiotowe.

Natomiast do postępowań wszczętych i niezakończonych w sprawach udzielania pomocy finansowej dla producentów oraz przetwórców owoców i warzyw proponuje się stosować przepisy dotychczasowe o organizacji rynku przetworów owocowych i warzywnych.

Rok 2008 będzie pierwszym rokiem, kiedy będzie wypłacana płatność do owoców miękkich, zatem na ten rok ustalono w art. 5 projektu ustawy przepisy przejściowe, określające terminy:

- 1) na złożenie wniosków o zatwierdzenie skupującego owoce miękkie lub przetwórcy owoców miękkich;
- 2) ogłoszenia listy zatwierdzonych skupujących owoce miękkie i zatwierdzonych przetwórców owoców miękkich w dzienniku urzędowym ministra właściwego do spraw rynków rolnych;
- 3) złożenia kopii umowy o przetwórstwo albo zobowiązania do dostawy kierownikowi biura powiatowego Agencji.

We wniosku o przyznanie płatności obszarowych na 2008 r. nie uwzględniono pomocy do rzepaku, o której mowa w art. 7a zmienianej ustawy, ponieważ kiedy odbywał się przetarg na druk wniosku nie obowiązywały jeszcze przepisy, zgodnie z którymi o pomoc tę wnioskuje się we wniosku o przyznanie płatności obszarowych. Zatem w art. 6 projektu ustawy zaproponowano, aby w 2008 r. wniosek ten był składany na formularzu opracowanym i udostępnionym przez Agencję oraz dołączany do wniosku o przyznanie płatności do upraw roślin energetycznych.

W art. 7 projektu zaproponowano, aby pomoc do plantacji trwałych przyznawana była do plantacji założonych przed dniem wejścia w życie ustawy, jednak nie wcześniej niż dnia 1 września 2007 r.

W projekcie ustawy przewidziano także zmianę pojęcia „płatności” na „płatności obszarowe” w celu dostosowania terminologii do pojęć, które zastosowano w projekcie zmiany ustawy (art. 1 pkt 45 projektu).

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie z dniem 15 marca 2008 r., ponieważ od tego dnia rolnicy mogą składać wnioski o przyznanie płatności (art. 11 projektu).

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy ma na celu wykonanie przepisów Unii Europejskiej, w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt ustawy wraz z dokumentami dotyczącymi prac nad tym projektem został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414). Od dnia udostępnienia projektu ustawy w Biuletynie Informacji Publicznej żaden podmiot wykonujący zawodową działalność lobbingsową nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy (zgłoszenie w rozumieniu art. 7 wymienionej ustawy).

Projekt znajdował się w programie prac legislacyjnych Rady Ministrów.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

Projekt ustawy ma charakter kompetencyjny i w związku z tym nie wpływa na sytuację rolników ubiegających się o płatności obszarowe, płatność cukrową i płatność do pomidorów. Materialnoprawne przepisy dotyczące płatności są uregulowane głównie w przepisach Unii Europejskiej (rozporządzeniach), których przepisy stosuje się bezpośrednio w Rzeczypospolitej Polskiej do beneficjentów płatności obszarowych, płatności cukrowej i płatności do pomidorów. Zamieszczone w projekcie ustawy propozycje przepisów regulują w głównej mierze kompetencje organów ARiMR oraz ARR.

1. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Projekt ustawy dotyczy rolników utrzymujących w dobrej kulturze rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska (zgodnie z normami), grunty rolne o łącznej powierzchni działek rolnych nie mniejszej niż 1 ha.

2. Konsultacje społeczne

Projekt został przesłany do konsultacji z następującymi organizacjami społecznymi:

- 1) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 2) Sekretariat Rolnictwa Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;
- 3) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Rolników Indywidualnych „Solidarność”;
- 4) Związek Zawodowy Rolnictwa „Samoobrona”;
- 5) Krajowy Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych;
- 6) Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego;
- 7) Krajowy Związek Plantatorów Chmielu;
- 8) Wielkopolskie Zrzeszenie Plantatorów Chmielu;
- 9) Federacja Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych;

- 10) Związek Zawodowy Centrum Narodowe Młodych Rolników;
- 11) Federacja Związków Producentów Rolnych;
- 12) Krajowa Rada Izb Rolniczych;
- 13) Krajowa Izba Gospodarcza, Komitet Rolnictwa i Obrotu Rolnego;
- 14) Krajowe Zrzeszenie Producentów Rzepaku;
- 15) Polska Izba Lnu i Konopi;
- 16) Związek Sadowników RP;
- 17) Związek Sadowników Polskich;
- 18) Towarzystwo Rozwoju Sadów Karłowych;
- 19) Polski Związek Ogrodniczy;
- 20) Polska Izba Ogrodnicza;
- 21) [Unia Polskiego Przemysłu Chłodniczego](#);
- 22) [Krajowa Rada Przetwórstwa i Zamrażalnictwa Owoców i Warzyw](#);
- 23) [Stowarzyszenie Krajowa Unia Producentów Soków](#).

W ramach konsultacji z organizacjami społecznymi zostały wniesione uwagi przez Krajowy Związek Plantatorów Buraka Cukrowego. Uwaga dotycząca zmiany wyrazów „buraki kwotowe” na wyrazy „buraki cukrowe” (zgodnie z obecnie obowiązującą terminologią ustawową) została uwzględniona. Uwaga dotycząca możliwości przyznawania rolnikom płatności cukrowej w przypadku przekazania gospodarstwa nie została uwzględniona. Zgodnie z art. 143 ba ust. 6 rozporządzenia Rady nr 1782/2003 płatność cukrowa nie podlega żadnym innym formom przekazywania, jedynie dziedziczeniu. W związku z powyższym uwaga jest sprzeczna z przedmiotowym rozporządzeniem i nie może zostać uwzględniona w projekcie ustawy.

Ponadto, do projektu ustawy uwagę zgłosiła Krajowa Unia Producentów Soków. Uwaga dotyczyła wyłączenia z mechanizmu płatności do owoców miękkich skupujących, którzy nie występują w imieniu przetwórcy. Uwaga nie została uwzględniona, ponieważ przepisy rozdziału 17D rozporządzenia nr 1973/2004,

regulujące płatności do owoców miękkich, nie upoważniają państwa członkowskiego do wyłączenia tych podmiotów z systemu.

3. Wpływ aktu normatywnego na sektor finansów publicznych

Wyплаты jednolitej płatności obszarowej, płatności cukrowej, płatności do upraw roślin energetycznych, płatności do pomidorów oraz płatności do owoców miękkich (truskawki, maliny) są ponoszone ze środków wspólnotowych, tj. są refundowane budżetowi Rzeczypospolitej Polskiej z budżetu Unii Europejskiej.

Płatności z tytułu owoców miękkich (truskawki, maliny) składają się z dwóch części: wspólnotowej w wysokości 230 euro/ha oraz krajowej w wysokości do 170 euro/ha. Przy założeniu, że producenci złożą wnioski o płatności do maksymalnej, gwarantowanej powierzchni (48 tys. ha), kwota płatności z budżetu Unii Europejskiej wyniesie 11,04 mln euro, natomiast z budżetu krajowego 8,16 mln euro (ok. 30 mln zł). Łącznie całkowita kwota płatności do owoców miękkich wyniesie maksymalnie 19,2 mln euro. Przewiduje się niepełne wykorzystanie tej kwoty.

W przypadku kosztów administracyjnych, związanych z obsługą nowych płatności do owoców miękkich przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, przewiduje się, że łączne koszty administracyjne wyniosą ok. 2,91 mln zł, w tym:

- 1) koszt zatwierdzenia przetwórców i skupujących owoce miękkie (maksymalnie 200 kontroli) – ok. 109,8 tys. zł (koszty: szkolenia pracowników, wynagrodzenia oraz koszty dojazdu);
- 2) koszt budowy systemu informatycznego w zakresie obsługi wniosków o przyznanie płatności z tytułu owoców miękkich i płatności do pomidorów – ok. 2,8 mln zł.

Jeżeli chodzi o pomoc finansową związaną z założeniem plantacji upraw trwałych (art.1 pkt 25 projektu) do wysokości 50% zryczałtowanych kosztów dla oszacowania skutków budżetowych przyjęto, że powierzchnia zakładanych plantacji roślin energetycznych w 2008 r. wynosić będzie ok. 2000 hektarów. Przyjmując koszt założenia 1 hektara plantacji na poziomie 7-8 tys. zł,

w budżecie krajowym w 2008 r. przewidziano na ten cel środki na poziomie 8 mln zł. Natomiast w latach następnych przewiduje się, że powierzchnia nowych nasadzeń upraw trwałych będzie rosła ok. 10% rocznie, w związku z tym w latach 2009 i 2010 koszty budżetowe wyniosą ok. 9-10 mln zł.

Środki finansowe na pomoc z tytułu zakładania plantacji trwałych zostały uwzględnione w planie finansowym Agencji Rynku Rolnego na 2008 r. stanowiącym załącznik nr 13 do projektu ustawy budżetowej na rok 2008. ARR nie przewiduje zwiększenia swoich kosztów administracyjnych w związku z obsługą wniosków i przyznaniem pomocy do plantacji trwałych.

4. Wpływ aktu normatywnego na rynek pracy

Płatności do owoców miękkich spowodują wzrost przychodów producentów truskawek i malin średnio o 15-20%. Produkcja owoców miękkich w Polsce charakteryzuje się wysoką koncentracją regionalną. Produkcja malin zlokalizowana jest głównie w województwie lubelskim (70%), natomiast produkcja truskawek jest skupiona w województwach lubelskim, łódzkim i mazowieckim, gdzie produkuje się ok. 50% całkowitej produkcji truskawek. Dlatego też wzrost przychodów producentów owoców miękkich, spowodowany przyznaniem płatności bezpośrednich, będzie miał wpływ na rynek pracy w tych regionach.

5. Wpływ aktu normatywnego na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowana ustawa przyczyni się do zwiększenia dochodów rolników w Rzeczypospolitej Polskiej.

6. Wpływ aktu normatywnego na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie projektowanej ustawy korzystnie wpłynie na rozwój regionalny, ponieważ będzie przeciwdziałać spadkowi dochodów polskich rolników.